

în interesul statului, contra unor reforme, pentru aducerea cărora statul n'are drept, fiind-că se împotrivesc cu misiunea, ce a dat-o Dumnezeu statului, se împotrivesc cu credința și drepturile, ce le-a dat Dumnezeu sfintei noastre biserice. Nimeni nu poate să ne acuze, că făcându această am fi dușmanii progresului. Vătmările contra cărora ne luptăm, nu însemnă progres, ci regres moral. Progresul contra lui Christos nu poate fi. Nu se pot înființa state pe ruinele ideilor creștine și nu progresului și civilizației servesc acele, care se luptă împotriva biserice. În aceste timpuri triste și pline de primejdii, nu se poate să nu ne ridicăm glasul. Gura noastră dă se deschide cătră voi, iubiți frați în Christos și credincioși, și vă îndemnăm și insuflețim pentru cauza sfântă a biserice. — Pastorală această este subscrisă de toți Episcopii catolici.

In *Sicilia*, partea cea mai sudică a regatului Italiei, insula renumită pentru întâmplări aventuroase și drame sângeroase, a izbucnit dățile acestea o mare revoluție socialistă. Această mișcare își are rădăcinile ei în timpuri mai vechi, er adă ea a luat proporțiuni așa de mari, încât guvernul italian s'a vădit nevoit de-a trimite în ajutorul trupurilor militare din Neapoli și Roma. pe cele din Milan și Verona. Sicilia are 7 comitate: Palermo, Messina, Girgenti, Catania, Siracusa, Trapani și Caltanissetta. Locuitorii de pe aceste comitate sunt foarte deși; pe un teritoriu de 25 și jumătate mii kilometri pătrați, se vin 3 milioane de suflete. Cu toate, că pământul e foarte productiv, totuși poporul de rând se țere în mare miserie; marii proprietari, câteva sute de oameni bogați, sugă toate bunățile pământului. Rândușii moșierilor mari, fabricanții și posesorii au intrat la învoială să scărască numărul dălelor de lucru, și astfel mulți muncitori de pe moșii, fabrici și usine au fost dimiși dela lucru, lăsați astfel pradă unei mari miserie. În urma acesta Lonia trecută nemulțumirii, în mare număr, s'au adunat dinaintea primăriei din Lezcare, au atacat cu pietrii organele forței publice, rănind o mulțime de persoane. Ei s'au aruncat apoi cu topore asupra trupe de soldați, ce se afla acolo, încercându să o desarmeze. Ostașii au întrebunțat arma, împușcându patru turburători, cari au și murit. Totu acesta s'a întâmplat și în Valquaneza și în alte comune, unde muncitorii puși în stare de răsvrătire au dat foc caselor comunale, caselor poliției, birourilor telegrafice etc. Guvernul italian a pus în mișcare trupe de soldați în coara răsvrătiților, căci în această mișcare organizată, vede o mare primejdie, și e temere, că va izbucni o revoluție în totă forma.

SCIRILE ȚILEI.

— 18 (30), Decembrie

Dr. Lucaciu liberat din temnița.

Er am primit din Pesta îmbucurătoare scire, că d-lu Dr. Vasile Lucaciu a fost liberat Joi din temnița. Liberarea d-lui Lucaciu s'a făcut în sensul legii, după care celor ce sunt condamnați pe mai mult de un an, li-se iertă la cererea lor, dacă este recomandată de administrația penitenciarului, a patra parte din pedepsă. Dr. Lucaciu s'a mutat în spitalul „Crucea Roșă” din Buda, ca să-și caute de sănătatea ochilor stricați în temnița. D-lu Dr. Lucaciu a trebuit să sufere greu și îndelungat în temnița ordinară. Dér servescă-i de mângăiere, că aceste suferințe ale sale sunt un titlu de onoare pentru el, căci le-a suportat pentru cauza cea mare a poporului român. Ilu felicităm sincer, că a scăpat din ghiarele temnicerilor și dorim să scape cât mai grabnic și de bola de ochi, ce și-a contras'o.

— o —

Convenția comercială între România și Austro-Ungaria. Țările din Bucuresc aduc scire, că convenția între Austro-Ungaria și România s'a încheiat, și a fost iscălită de d-lu ministru român de externe Al. Lahovari și de ministrul plenipotențiar austro-ungar contele de Goluchowsky. Convenția e întemeiată pe clauza națiunii celei mai favorizate, n'are termen fix și poate fi denunțată cu un an înainte de încetare. Prin noua convenție austro-ungaria face concesii cu privire la importul de animale, precum: vite mici, adevă oi, capre etc. Eată aci și câte-va exemple de reducerile ce se fac proveniențelor austro-ungare: pielea fină 150 lei sută de kilograme în loc de 240 lei din tariful general, creioane împachetate 40 (60), obiecte de cauciuc și de gutaperca 40 (70), țesături de stoffe tricote de lână 135 (150), obiecte de bandage 160 (200), curele de mașină 35 (70), articole de bumbac 140 (150), evantaliuri 100 (250), tablouri 60 (200), instrumente de lemn 30 (60), obiecte fine de strungar 50 (60), oglinzi mai mici 40 (48) mai mari 50 (64), articole de tuciu 3 (5), articole de fier, de oțel 60 (160), articole de cupitoria 150 (200), forfec 60 (200), articole de jucării de lemn 40 (55), obiecte de lemn, trestie etc., împodobite cu mărgaritare 350 (700), armonice și aristone 10 (40).

— o —

Căsătoria arhiducesei Stefania. De câte-va săptămâni s'a lătit scirea prin toate cercurile din Viena, că arhiducesa Stefania, văduva răposatului moștenitor de Coronă Rudolf, se va căsători cu Francisc Ferdinand, actualul moștenitor presuntiv al coronei habsburgice. Persoanele, cari stau aproape de cercurile curții dăc, că acesta ar fi voința monarhului Francisc Iosif. „Gazeta de Colonia” dăce, că afacerea acestei căsătorii a înaintat așa de mult, încât se poate considera ca faptă implinită. De altă parte însă unele foi desmintă această scire.

Archiereu ucis de lumina electrică. În portul Fiume s'a întâmplat un accident, care a emoționat mult poporația. Monsiniorele Bonaventuro Bayer, din mânăstirea trapiștilor din Mariastern, în Bosnia, se duse să se plimbe. Tocmai se făcea încercări cu lumina electrică. Prelatul, om de 77 de ani, era foarte miop și, fiind surprins de strălucirea lumii, cădu în apă. A fost scos după câte-va momente, dăr o congestia cerebrală îi pricinuisse deja mărtea.

— o —

Așa trece gloria Innei! Jokay Lajos era odinioară mare proprietar în comitatul Comornului, umbra cu trăsura cu patru cai, avea moșii mari și era membru în comitetul comitatensu. Astăzi acest fruntaș maghiar este un simplu cerșitor, nu are nici casă, nici masă și stă să piară de fome. Dilele trecute el s'a adresat cătră reprezentanța comitatului, rugându-se să se milostivescă a-i da orecare milă, ca să nu piară de fome în dălele bătrânețelor sale. El a fost primit de-o camdată în casa serecilor din St.-Ana.

— o —

Societatea sodalilor români din Brașov invită la producțiunea și petrecerea colegială, ce se va ține Duminecă, în 26 Decembrie v. c., a doua zi de Crăciun, în sala Hotelului „Nr. 1” la 7 ore seara. După producțiune urmază dans, începându cu „Călușarul” și „Bătuta”. Intrarea de persoană 60 cr. Bilete se pot căpăta la d-lu Eramias, la Librăria Nicolae I. Ciurcu, la Casina Română și seara la cassă. Ofertele marinimose se vor chita în public.

Programul: 1) Musica; 2) „Hai în horă” de G. Dima, executată de Corul sodalilor; 3) Musica; 4) „Hodja Murat Pașa”, de V. Alecsandri, poezie declamată de I. Paven; 5) „Solo de tenor”, cântat de T. Brenc; 6) „Pielea nevetei”, de T. Speranța, declamată de G. Loga; 7) Musica; 8) „Cucule cu pană sură”, de G. Dima, executată de Corul sodalilor; 9) „Trei Dăme și totu trei”, de G. Coșbuc, declamată de G. Gal; 10) Musica; 11) „Zăpăciții”, comedia într'un act.

— o —

Manifestația socialistă. În Amsterdam vr'o 2000 de lucrători fără lucru au străbătut stradele principale sub comanda unui comitet socialist. Poliția a voit să-i împărăștie, însă a fost primită cu pietre. Poliția a tras în aer. Mulțimea s'a împărășiat. Mai mulți manifestanți, precum și un agent de poliție au fost răniți.

— o —

Petrecere. Inteligența română din Brană invită la petrecerea cu dans, ce se va aranja Lună în 27 Decembrie st. v. în sala edificiului comunal. Inceputul la 7 ore seara. Prețul intrării: de persoană 60 cr. de familie 1 fl. Venitul e destinat pentru școala centrală. Oferte marinimose se primesc și se vor cuita publice.

Vetre de fier esceleante pentru bucătări cu multe avantaje, invențiunea lui Petru Birthelmer din Brașov, strada Castelului Nr. 37 se fabrică în oficina d.-sale. Aceste vetre numite *universale* sunt așa alcătuite, că printr'ensele se poate încălzi și o odă de alături, la trebuință și două, până la trei odă. Pe aceste vetre se poate fierbe mai ușor, și avându pereți dupli pentru încălzirea odărilor de alături, printr'asta se poate căce și frig pe aceste vetre escelentă cu o iufală mare. Pentru încălzire se recer în raport mult mai puține lemne, decât la vetrele obișnuite. Afară de acesta vetrele d-lui Birthelmer mai sunt provădute c'un aparat deosebit pentru a frige pe grătar și frigare, folosind numai o mână de cărbuni de lemn. Ne-am convins noi înși-ne, despre practicitea și avantajele acestor vetre și le putem recomanda ori și cui. Doritorii de a-și procura ast-fel de vetre de fier primesc gratis prospecte și cataloge de prețuri dela D. Birthelmer, strada castelului nr. 37.

— o —

NECROLOG. Iosif Vesa, protopresbiterul gr. or. alu Tinței, deputat la sinodul eparchial din Arad, a asesoru consistorial etc., a răposat la 15 (17) Decembrie c. în Oradea-mare, în anul alu 51 alu etății și alu 22-lea alu preoției și căsătoriei. Lu jălesce întristată-i soția Iulia născ. Diamand, frați, suror și alte rudeni. — Fiă-i țerena ușor!

Din Senatul român.

Discuțiune privitoare la cestiunea română
Discursul d. V. Urechii.

D. V. Urechii. Când se agită în parlamentul țerii grava cestiune, recunosc, grava cestiune a românismului, în special a Românilor trans-carpatini, eu am datoria să nu uit, că deși nu prin merit, ci prin desfășurarea împrejurărilor, eu mă afl reprezentând aici un mare curent politic, la care aparțineți foarte mulți din dv., d-lor Senatori. Dacă, președinte alu Ligei culturale, graiul meu, afară din această incintă este acelu alu 20.000 de membri, apoi chiar și ca senator, care mai alaltă-ier am fost onorat de 30 dintre dv., fără deosebire de partid, cu simpatia încercare de a mă chîama la o vicepreședinție a Senatului, — încă mi-ați impus obligațiunea a-mi dăce cuvântul meu în cestiunea, ce se agit.

După-ce, d-lor, am ascultat cuvântarea d-lui Lahovary, obligațiunea mea de a grăi în cestiune a devenit mult mai intensă; în urma cuvântării însă a d-lui ministru Carp, obligațiunea mea devine penibilă. Și totuși, dela ea nu mă pot abstrage, căci dacă d. Lahovary vădend, că arde casa Românilor, a cam pierdut timpul, certându pe d. Dim. Sturdza, în loc de a stinge casa, și numai târziu a lăsat să țignescă din pompa puterii o slabă, dăr

Intr'o dimineță cine-va băt la ușa lui Spiro.

— Cine e acolo?

— Eu, deschide, chir Spiro.

Spiro nu i-a cunoscut glasul, nu-l aușise de cinc ani. Când l'a zărit la ușa, a înlemnit, făcendu-se galben, ca cera.

— Poftim în casă, poftim — încălcea el — bucuros, că te ved... șed...

— Mulțumim, n'am când prea șede, am venit să-ți plătesc o parte din vechea datoriă...

— Acum m'am dus! m'am dus! mă gătue, séu mă spintecă hoțomanul și nu e nimeni acasă — gândea Grecul, încependu a tremura, ca o vargă.

Mihai scose o pungă de piele, numără o sută cinc-deci de lei și spuse: te rog, chir Spiro, sé-mi dai o țidulă c'ai primit în contul celor 300 de franci despăgubire 150 de lei:

Grecul i-a făcut pe plac.

— Acum bună ziua, chir Spiro.

— Du-te sănătos.

— Să-mi spue cine-va, că nu-i nebun hoțomanul, ilu stupesc drept în ochi,

— povestea Spiro la cafeneaua Grecilor, soția care i-a jucat o Cerchez-palcar.

În curend după întâmplearea cu Spiro dascălul Iordachi lucra la niște cercuri. Într'unu s'at că Coterlezu, cine nu e pescar séu meseriaș, mōre de fome; asta făcea pe Iordachi cu toate bătrânețele să nu părăsescă lucrul. Dascălul se puse să mai răsufle puțin, când de-odată vedu pe Mihai, că se apropie de densus.

— Greu e de lucrat, moșu Iordachi, la vērsta dumată — spuse el aședându-se lângă bătrân pe niște strugenți.

— Greu, fiule, dăr ce e de făcut? fă-care omu trebuie cu sudorea muncii sale să-și câștige pânea zilnică. Greu e lucrul meu, nu e vorba, dăr se găsește și mai greu, măcar că se află și multu mai ușor.

Mihai tăcea și bătrânul începu din nou a ciopli neulele, puind pe nas niște ochelari rotunzi de alamă.

— Ciudat lucru! urmă bătrânul; pădurea se scumpesce și cercurile scad la preț; eu socot, că asta e din pricină, că pădurile de pe împrejur s'au tăiat, și nuelile pentru cercuri s'aduc de departe.

Asta e o nedreptate, căci trebuie bieții omeni să-și câștige bucătica de pâne.

— Mă duc să mai ved, ce face mama Casandra — dăce Mihai; astăzi la mine e srbătoare.

— Bine, bine, spuse moșu Iordachi; — baba mea a fi bucuroasă să te vadă, adevă pe atât, pe cât este bucuroasă să vadă pe ori-și-cine. Asta nu e în lauda ei; dăr dēnsa are patima de a vorbi multu măcar cu ori-și-cine, ș'apoi spune mereu, că vorba multă sārēcia omului și pe dēnsa o ostenește. Dăr înzadaru ți-le spunu toate astea, seii mai bine, de câtu ori și cine, că ea te iubesc, măcar că aș spune că în deobsce.

— Apoi, dacă e așa, atunci încerc să mă duc — spuse Mihai ridend, și intră în casă.

— Bună ziua, mamă Casandra; cum o mai duc? întrebă Mihai, aședându-se pe o laviță lângă bătrân.

— Binișor, mulțumesc lui Dumnezeu, dăr tu ce mai faci?

— V'am adus, mamă Casandra, un coș cu raci... l'am pus după ușa în tindă....

— Bine ai făcut, bogdaproste, tu ai

fostu bun băiat, dăr cred, că racii n'au să se sperie de mine, poți să-i aduc și aci.

Baba ridea.

— Mihai rise și el, și aduse raci.

— De ce rideți? — întrebă Dochia, flica bătrânului și a babei, eșind din altă odă: spuneți-mi și mie.

— A! Ia nu mai sci toate, că îmbătrânesc curend.

— De unde raci? se prefăcu fata, că nu scie de unde s'au luat raci; — am să vi-i fierb pentru masă.

Pe Mihai nimeni nu l'a poftit să stea la masă, însă el rămase ca înainte.

— Da, da — spusu moșu Iordachi, ntrându pe ușa: — mi-s'a părut mie, că în coș se mișcau raci, dăr nu eram sigur, măcar că ei foșneau atât de tare, în cât puteai să jur, că sunt raci. Inșă dacă m'ar fi întrebă: de unde sci, că sunt raci, atunci...

— Destul, destul, Iordachi, ilu intrerupse mama Casandra: dă omului măcar să răsufle, nu începe a bate capul cu vorbă multă, spune drept, că veduși, că în coș sunt raci, și sfērșesc.

totuși mângăetore jerbe de apă asupra casei în incendiu; d. Carp a turnat de a dreptul pe flacăra materii inflamabile, ca să se istovască mai curând casa. D-sa pretinde dela noi, în ultimul moment, să părăsim cestiunea fraților de peste munți căci numai așa, ăce, vor asculta Românii transcarpatini propunerile de pace, cari li se facu dela Budapesta: Quod erat demonstrandum!

D. Lahovary a exprimată părerea sa de rău, că cestiunea acăsta s'a adus înaintea parlamentului și a lumii. Acăsta cestiune nu este adusă de astă-zi în fața lumii. Să mă ierte d. Sturdza, dér eu nu cred, că a revindecat pentru d-sa meritul, de a fi adus o asemenea cestiune înaintea lumii. Ea este agitată cel puțin de un secol trecut, dela 1791, de când cu „suplex libellus Valachorum“, de când adecă Românii transcarpatini au spus lumii maghiare, că au dreptul Românii să trăască ca neam românesc.

Dér chiar și la noi cestiunea a fost agitată în parlament de mai multe ori. Nu mai departe decât la Decemvre 1890, ea a fost adusă în Adunare de un june deputat conservator, ca și carele, din respectul capacității și simțirilor românesce, ar fi de dorit să se afle mulți în orice partidă.

Dér d. Lahovary ăce, că d. Sturdza a introdus cestiunea, ca armă de partid. „Este o crimă, esclamă d. Lahovary, de-a face din acăsta o cestiune de partid.“

Sunt în deplină acord cu d. ministru Lahovary asupra acestui punct. Da, cestiunea românismului nu este a nimănui în deosebi și a nici unui partid în particular, ea este a națiunii române. (Aplause).

Eu n'am ascultat pe d. Sturdza și n'am putut ceti discursul d-sale, căci nu s'a publicat încă, dér eu m'î vine a bănu, că un bărbat de talia d-lui Sturdza să fi făcut o asemenea greșelă, să fi făcut adecă din acăsta mare cestiune a tuturor Românilor, o armă de partid. Din marii boeri ai țerei, d-nul Sturdza nu e omul, care vi l'a zugrăvit, ca un zugrav neabil, d. ministru Carp.... D. Sturdza cu talia sa de om de stat, de cunosător al istoriei țerei acesteia, al nevoilor ei, al viitorului ei, e convins, negreșit, ca noi toți, că nu e superfluă conlucrarea tuturor Românilor pentru a asigura cât de cât sorți de isbândă acelei mari întrebări, ce-și face loc, vrându ne vrându, ce se impune în desbaterile noastre de astăzi.

Încă odată, nu știu, ce a ădit d. Sturdza, ceea ce pot să afirm și ce trebuie să afirm, e că tocmai dela banca ministerială, și dela bărbat ilustru ca d. Lahovary și Carp, eu așteptam potolirea deplină a înverșunărilor politice, în cestiunea de care ne ocupăm.

„Argumentum ad hominem“ nu probază nimic, Domnilor miniștri. Apoi ce nu s'ar fi putut ăce de trecutul partidului conservator, din respect național? Ce ați fi ădit, decă se ridică dintre noi, dintre d-v. chiar un bărbat autorizat, care să arăte, că a fost un timp de mari greșeli pentru conducătorii boeri din fruntea neamului românesc? După marele secol al XVII, ce greșeli, pe cari și ați le plătim, nu a făcut boerimea din secolul XVIII? Ar fi urmat ore să tragem la bara justiției d-v. boerimea și pe cei cari au greșit în trecut?

Permisu-și-a vre-un liberal să arate boerimea secolului al XVIII-lea totu-deuna cu capul pe tipși înaintea invasiunilor streine, ori desprețindu limba și tradițiunile străbune?

Nu, o eră tristă ca aceea, nu mai trebuie nici în trecut pomenită. Mai mult ca ori cine sunt autorizați, sciindu cătu de numeroși, generoși, leali și buni Români sunt colegii mei conservatori din Liga culturală, să ăce: s'au rupt socotelile vechi și nu mai ține națiunea, decât o socotelă: căți vin cu ea în luptă pentru românism? Altmintrele, încă-odată, ar fi redusă la incapacitatea materială oșteea de luptători, care e chemată a lupta pentru românism. (Aplause).

D. Lahovary ăce, că ar fi fost de dorit, să nu se agite acăsta cestiune în parlamentul țerei. Cine mai bine, ca d-sa, putea să înțeleagă vorba poetului latin: „Stultorum pudor malus ulcera celat“, adecă ar fi o nebuniă să lași ranele nevindicate, să gangreneze, din cauză, că le ascunși din o pudore politică, diplomatică; acăsta ar ave consecunțe fatale mai târziu, pentru toți!

Cum mai putem ascunde astă-zi acăsta plagă, când este denunțată lumii, prin totă pressa din Europa și din cel-alt continent, grănică stare politică națională și socială a acelor de peste munți.

Ce? să tănuim până și emoțiunea noastră, față cu păsurile fraților de peste munți? Ce? acăsta nu ne atinge pe noi? Dér ea a atins inimile chiar și acelora, cari nu sunt Români! (Mișcare).

Nu este, după mine, o greșelă de a aduce cestiunea în parlament. Este o datorie și pentru parlament și pentru d-v., de a releva acușățiunile nedrepte, ce ni-se trimit din Buda-Pesta și la strigătul violent, ce acolo se repetă la adresa noastră și a d-v., d-lor miniștri, să opunem graiul potolită al causei drepte, graiul cinstit al convingerei și al conștiinței datoriei împlinite. (Aprobări).

Vorbitorul ăce apoi, că ar fi dorit, ca cestiunea acăsta să se fi pus în formă de interpelare; citește apoi articolul numit din răspunsul la Mesagi și susține, că el este o parafrază bine făcută de raportor. Mesagiul asigură, că situațiunea

României capătă din ăci în ăci mai mare tăria. Tăria acăsta, ăce d-lu Urechia, o dă mai ales situațiunea topică a regatului român. Acăsta situațiune a dat și mai înainte României prietin, ori dușman, cari au lucrat față de statul român, așa cum li-au dictat interesele lor. Istoria arată, că politica României trebuie să constea în aceea, de-a arăta Europei importanța topică a țerei române, de a-i dovedi, că Românii din regat au conștiința de acăsta situațiune și că pot și voesc să fiă barierea dorită de ea în expansiunea teritorială a statelor vecine cu România. D-lu Urechia arată, că nu sentimentalismul este factor în politica statelor, ci interesele și meritul guvernelor române stă în aceea, de-a convinge statele, cari stau în fruntea Europei, că România le este necesară, pentru a susține echilibrul între ele și pentru pacea universală. Că nu sentimentalismul determină politica statelor, aduce de exemplu Italia, care urmându sentimentului ar trebui să meargă alături cu Franția, și totuși interesele ei o fac să meargă alături c'o putere, care a luptat contra ei. Stima Europei, ăce d-lu Urechia, atărnă dela modul cum vom ști noi să-i arătăm, că în complicațiunea viitoare, România va ave rolul său și nu va pute fi considerată ca o cantitate negligeabilă. Apoi continuă așa:

Eu nu sunt de părere, că țera are să impună guvernului calea, fără ca guvernul să-și fi ădit mai înainte cuvântul său, el, care ține firele diplomatice, el, care știe mai bine cumpăni afacerea. Guvernul să ne pună pe noi țera în situațiune de a ne rosti. La o intrerupere, nu m'aduc aminte a căru dintre colegi (cred că e a d-lui Măzescu) intrerupere, care ăcea: „vom încheia alianțe la timp oportun“, d-lu Carp răspunde: „Nu așa; să nu fiă atunci prea târziu“. Sunt și eu de părerea d-lui Carp; alianțele nu se fac în prețina cataclismului, sau în aceeași de acăsta alianțele, decă simțim nevoie de ele, trebuie hotărâte mai dinainte.

Eu mă așteptam prin urmare, ca d-nu ministru al ramului respectiv, D. Lahovary, să ne spună cătuși de puțin, atătu cât crede, că situațiunea compoartă, și cătuși împrejurările i permit, să ne spună cătuși de puțin despre închegările de alianță, ce avem în viitor, față cu acele evenimente, cari ne amenință într'un proximu viitor.

Dér, D-lor, eu așteptam și alteva dela d-sa, așteptam și alte închegări de legătur, anume cu statele mici din regiunea Carpato-Balcanică. Acăsta e singura, după mine, închegare de alianță proprie a ne salva pe toți, singura închegare de alianță proprie a însuti valoarea forțelor noastre, singură, care pte să facă mare locul ce l'u vom ocupa apoi într'o închegare de alianță Europeană.

Atunci încrederea ar cresce. Atătu vor crede statele în valoarea României, ca stat, cătu capital de forțe va ști a pune în frunte de bătaia. Trebuie dér să ne înmulțim puterile. O vom face acăsta numai prin alianțe cu statele mici, ca noi, din regiunea Carpato-Balcanică.

Negreșit, oșteanul nostru este vitéz, oștirea noastră este în stare prosperă, are chiar praful fără fum deja în magazii, are arme, tôte sunt la locul lor. Dér acăsta stare prosperă a armatei noastre nu cred, că ajunge, ca să proclamăm, că am inspirat respectul Europei. Ni se va ăce: putem să afirmăm, că am inspirat respectul Europei prin alianțele ilustre ale casei noastre domitoare. Ei, aceste alianțe să le atribuim făpturii monarhului nostru, înțelepciunii lui; nici un partid nu pte să revindece acăsta onore în obținerea acăstui respect. După ce pe câmpul de războiu, ca și în senina pace, M. S. a inspirat Europei stima de Elu, Majestatea Sa a adaus la ilustrațiunea țerei alianța Sa ilustă cu familiile împărătesce și regale din Europa (Aplause).

Dér, pte-se ăce, că acăsta ajunge, ca să ne asigure respectul puterilor? Istoria e martoră, că alianțele de familie ale capetelor încoronate, nu ajung, pentru a asigura unei țeri respectul ei, în ăile de grea cumpănă.

Oratorul citându apoi pasagiul din răspunsul la Mesagi, în care se ăce, că România a căștigat încrederea și respectul Europei prin o politică constantă, înțeleptă și cumpetată, și că numai acestei politice este a se mulțumi raporturile amicale și pe deplin satisfăcătoare cu tôte puterile, spune, că înainte de-a intra România în războiul contra Turciei, mulți ăceau, că acăsta este politică neînțeleptă și necumpetată, și totuși războiul are a se mulțumi situațiunea, de care se bucură ad România. Cătuș privește respectul legăturilor internaționale, este întrebare, că ore le practică și aceia, cari nu răspund României cu reciprocitatea? De reciprocitatea acăsta nu vom fi siguri, ăce d-lu Urechia, decât basându-ne pe forțele noastre proprii, sporite prin alianțe cu statele Balcanice.

D-lu ministru Lahovary, în partea ultimă a discursului său, m'a împăcat până la ore-care punct, deși d-sa a luat în zeflema, a spus, că d-lu Sturdza a promis luarea Transilvaniei. Tocmai așa să fi ădit d-lu Sturdza? Dér atunci ași întreba și eu, ce ne dați D-vostre?

Ministr. de externe Lahovary: Noi pregătim păstrarea României.

D. V. A. Urechia: În sensul, cum a vorbit d-lu Carp, nu o păstrați, o pierdeți (Aplause). Consensul tacit al d. Lahovary și modul forțe neașteptat, cătuși subtil, în care d. Carp a lăsat a se înțelege, ne face să credem, că statul nostru este deja în tripla alianță.

— Dér eu i-am văcut; bănuam numai, adicătea sciam. măcară a ști...

Mama Casandra, desperată, da din mână și eși în altă oada, pe când bătrânul dascăl urmă a face reflecșiuni despre nenorocții raci.

Mihai pufnea de ris. El tôte le ertă vorbărețului bătrân, căci nu uita pe cela, care venea la un nenorocit arestat, măcară drumul dela Coterlezu la Tulcea era lung și obositor. El ținea minte dela cine acelu arestant primea scrisori îmbucurătoare, și în ăile de sărbători ceva mai bunicel de mâncare.

— Fôrte gustoși raci... fôrte gustoși, ăcea bătrânul la masă! — nici n'am gândit, Mihai, că pot să aduc așa de bun raci! Er am spus o neghiobiă! Am vrut numai să ăce, că n'am gândit că tu, Mihai, pot aduce atăți de bun raci... mi-se pare, că e totu aceeași? ori cum ar fi însă, dér pre legea mea, racii tei nu-să mai puțin gustoși, de cătu varza de er...

— Varza! șopti Dochița zimbindu; dér se pte asemăna varza cu racii?

— Adevărat, nu se prea pte ase-

măna, dér decă vom căuta bine, tôte se pot asemăna, buniără...

Mai înainte bătrânul nu mai urmă cu vorba, căci încep serios a se ocupa cu racii.

De-odată toți începură a ride.

— Bine, bine, rideți, ăce el, știu că n'aveți de ce face haz, măcară imi place, când vedu ridendu, însă de astă-dată cred, că n'aveți pentru ce, dér pte că aveți, însă eu n'am luat sēma, în cătu....

Dochița i-a mai pus pe farfuriă vr'o cătu-va raci, încătu bătrânul curmă din nou vorba.

— Mihai, încep el apoi isprăvind racii, tu n'ai pte să fierbi ast-fel racii; ar trebui să te însori, ăile astea spuse Dochiței... ei, ce? n'am spus nimica de rău! se pte că n'ar fi trebuit să vorbesc cu dēna despre cășetoria cu Mihai, dér când vedu...

— Destul, Iordachi, ai perdut și rușinea, l'a intrerupt pe bătrân mama Casandra; lasă în pace pe Mihai, nu șade bine să glumesc cu asemenea lucruri.

Dochița, roși ca și racii de pe masă, repede se sculă și alergă la dulap, căută ce-va și nu putea găsi.

— Ce, a fugit învêrtita? întrebă bătrânul, — mi-se pare, că n'o cauți bine. Bravo învêrtită, asta e învêrtită, n'ai cei găsi, nici un cusur! adăog el, când fata se întorse cu învêrtita. — Am vrut numai să spu lui Mihai, că prôtă mâncare ese când o gâtesc bărbat, adicătea totu e mâncare, și eu în tinerețele mele gâteam bucate.

După masă mama Casandra se puse să impletescă la ciorap, pe când moșu Iordachi la ferestră pe lăvicioră fuma pipa.

Dochița și Mihai s'au aședat împreună pe trēpta de jos a scării și începură a-și aminti despre timpul acela, când încă umblau la școlă.

— Nici-odată p'atunci n'ași fi crecut, că voi fi acolo unde am fost, și voi ajunge acela, ce sunt.

— Nenorocirea pte să dea peste fiacare....

— Așa e, dér aci într'o ăci mi-am perdut mințile, și acum nu mai am trecere....

Bucățica de pâne mi-o pot căștiga, dér pe mine în tot-dēuna mă vor privi ca pe un pușcăriș...

N'am făcut bine, că m'am întors învêrtit, unde toți știu c'am fost în pușcăriș și unde toți mă desprețuesc.

Nimeni nu te desprețuesc, — răspunde Dochița, — îți inchipuesc numai.

— Ore, Dochița, nu faci rău, că vin pte cam desu pe la dumneavostre? 'mi-e tēmă, că lui moșu Iordachi să nu-i ăce cine-va ceva, că primesce în casă pe un pușcăriș.

— Puțin îl cunosc pe tata, decă ăce așa.

Din ăia aceea însă, Mihai încep a veni mai rar pe la moșu Iordachi.

A trecut tōmna și erna. Într'o ăci de Martie, Mihai stetea afară în curte, sprijinindu-se de zăplaz și privind marea.

Era o sărbătoare. El știa, că astăzi totu satul e strins, lângă primăria, căci e vorba de alegerea ajutorului de primar. Înainte, când încă cu dēnsul nu se întemplase nenorocirea lui, și el mergea și se amesteca în asemenea lucruri; dér acum? Acum mănjit, trebuie să stea acasă, ca să nu se facă de risul copiilor.

— Hei, Mihai!

Nu eu, continuă d-lă Urechia, am de a mă rosti asupra avantajelor, ori avantajelor, ce România și românismul vor primi din tripla alianță; ceea ce doresc e, ca d. ministru să ne arate o înjghebare bine lămurită de alianțe, care să asigure României o pozițiune bună în viitoare complicațiuni. Afirmă însă, că în starea actuală a Românilor trans-carpatini, intrarea României în tripla alianță ar fi o slăbiciune pentru ea și o crimă pentru noi. Eu nu m'aș mulțumi numai cu alianța cu una dintre cele două ligi europene.

Pentru a face aceste prealabile fapturi se impun guvernului nostru două ordine de lucrări:

1. Prima, ori-ce ar dice d. Carpă, se referă la situațiunea națiunii române din Ardeal și Bănățeni. În starea grăznică de nedreptățire a Românilor de acolo, nedreptățire, care a revoltat totă presa Europei, crede ore guvernul nostru, că în ziua, când oștea noastră ar intra în luptă alături cu honvedul maghiar, crede ore că interesul propriei existențe... Mă îngrozesc spunându, d'eu nu pot tăce.... Crede ore cineva că Bănățenii și Ardelelenii nu vor fi împinși de desperare a se pune alături cu inimiții triplei și a trage în proprii lor frați, în curcanii noștri?... Nu ne-a spus nimeni, ce a făcut guvernul nostru, nu pentru a interveni în contra dreptului internațional, — în afacerile unui stat vecin, — ci pentru a-l deștepta asupra pericolului comun, ală aceluia și ală nostru, din asemenea stare de lucruri.

Avem înțelegerea lucrurilor? trebuie să avem și voința, și încă în timp util... Să nu fiă apoi prea târziu!

D-lor, nu-mi permită măcar a bănu, cum au făcut unii, că la această cestiune guvernării noștri nu au făcut, ce era de datoria lor de a face; eu am afirmat în cunoștință de cauză, că și unii din ministri simt, ca și noi toți... și nici nu cer mai mult! Numai declarațiile, ce s'au făcut aci, decât au corăspuns inimei d-lui Carpă, nu pot corăspunde adevăratei situațiuni diplomatice a noastre. Eu nu pot fi nedrept, nu sunt deprins a sufla dușmănesc acolo, unde văd licărind puțină lumină. D-nul ministru Alex. Lahovari în ultima parte a cuvântării sale a reînviat declarațiunile sale din Decembrie 90, declarațiuni, cari au fost aduse în camera deputaților la interpelațiunea deșteptului și iubitorului de naționalitate d Ionel Grădișteanu.

Pote eu aș fi fost mai mulțămît, decât d-nul Lahovary repeta aceleași cuvinte întocmai care le-a d'is în Camera, căci erau mai esplicite. D-lă Lahovary dicea atunci, ca și acum, că nu pote fi Românu nepăsător la suferințele fraților de peste munți, d'eu mai adăoga atunci, că crede „că statele, cari au Români sub dominațiunea lor, se vor convinge, că Ro-

mâni sunt popor leal... și că este adevăratul lor interes de a-i trata cu dreptate și cu moderațiune.“ A afirma această era și este a infiera purtare a celor din Budapesta. Era deci la 1890 demitate în purtarea guvernului în cestiunea de față, era o manifestare de românism.

A vorbit însă d. Carpă!... S'a ilustrat prin vorbirea d-sale acea unitate de vederi din minister?... Atitudinea d-lui Carpă în această cestiune a venit să ne întristeze; atitudinea d-lui Carpă o va judeca țera.... Acastă atitudine a d-sale însă, m'e tēmă, că departe de a potoli focul, decât focu este, ilu va ațiga mai mult.

Toți vedă această, afară de junimiști, Curios! junimismul numără sub drapelul său Ardeleleni între cei mai ilustrii membri. Și tocmai junimiștii ardeleleni vor să abandoneze cestiunea Românilor trans-carpatini!...

Totă țera, conservatore și liberală, a înțeles, că era locul să-și d'ică cuvântul în cestiunea, pe care o agităm astăzi. Sunt dator, ca reprezentant a 20,000 ligiști, din cari pe jumătate sunt puri conservatori, să recunosc, că este un teren în care încetăm luptele de partid și pe acel teren aș fi dorit să găsesc și pe junimiști cu șeful lor.

D. Carpă n'a voită această, d-sa s'a despărțit la această cestiune de noi toți, pentru a ne spune, că noi perdem cestiunea Ardeleană, decât manifestăm simple simpatii, decât trimetăm mângăeri acelor cari suferă. D-lui afirmă din contra, că scăpăm România atunci, când nu vom mai sci că sunt Români și în alte state!...

Șeful junimiștilor, cari în statul său majorit numără tocmai ilustrațiuni Ardelelene, ori de origine ardeleană, ne declară, că frații noștri de dincolo să-și caute singuri de nevoile lor, și noi de ale noastre.

Nu este această direcțiunea bătrânilor; acei bătrâni n'au încetat o singură dată în zilele cele mai cumplite pentru țera, de a fi cu inima și punga deschisă pentru biserică și școlile române de pretutindenea și în deosebi de peste Carpați (Aplause).

Am aci d-nilor, și cu permisiunea d-văstră, pentru a nu lungi cuvântarea, le voi anexa la tipărirea cuvântării mele, am o serie de notițe probând originea vechi ale Românismului*).

Acastă directivă politică nu este o invențiune a cutărui partid, ori a cutărui crieri înfierbântat. Ea este direcțiunea dată dela moșii și strămoșii noștri.

Istoria culturai românesce, este Istoria străduințelor națiunii întregi române, pentru a-și mântin unitatea de limbă și a o desvolta în mod armonios și uniform, având conștiință deplină de gloriosele ei origine.

Notele caracteristice ale evoluțiunii noastre culturale din trecut sunt așa-dér:

*] 'omă publica aceste interesante notițe în Nr. vii'oră de Duminecă — Red.

a) Conștiința perfectă de origine;

b) Conștiința de totalitatea națiunii.

D-lă Urechia dice apoi, că mișcarea actuală română nu urmăresce nici un scop dăunător vre-unui stat vecin, d'eu este cu tôte acestea rău vedută la Budapesta și considerată, ca o armă întorsă contra națiunii maghiare. Și d-lă Lahovari a d'is, că nu pote fi nepăsător la cele ce se petrec aci peste munți, d'eu șovinismul maghiar dă acestei mișcări justificate nisce calificări false, ba procurorul din procesul „Repliei“ a susținut, că scopul acestei mișcări nu este decât de a elibera pe Români și a face cu d'ensii un singur stat; că Liga, sub aripile guvernului, atacă integritatea țerilor de sub Corôna sf. Stefan.

Se cădea ori nu o desmintire din partea băncei ministeriale? Eu sper, că s'a făcută această. Decă nu, fôrte rău.

Am onore a fi președ. Ligei, sunt dator să repudiez eu în numele a 20.000 de membri, din cari mulți sunteți înși-vă dela înălțimea acestei tribune, neadeverurile rostite asupra Ligei.

Mișcării noastre românesce, șovinismul maghiar îi atribute tendințe daco-românestice. Negreșit d-lor, decât prin daco-românism, Maghiarii înțeleg rezistența fraților noștri de peste munți, de a se naționaliza și sprijinul moral și intelectual pentru a rămâne Români și pentru a-și apăra limba și credința în statul vecin, ce le putem acorda noi, în sensul acela suntem cât pofțiți Daco-Români!

Daco-românismul nostru stă nu în a voi să ne substituim noi Ungurilor și la rândul nostru să le facem noi lor nedreptăți, pe cari ei le fac aci Românilor. Daco-românismul nostru se mulțamece cu desvoltarea totu mai liberă a limbei și naționalității și cu îndreptarea pe cale uniformă a direcțiunii culturale de pretutindeni unde se află seminița românescă (aplause).

Acastă este preocuparea tuturor adevăraților români, bătrâni și tineri.

Oratorul spune apoi, că cei din Liga au făcut să înceteze sgomotoșele manifestațiuni. Ca să dovedescă această se provocă la un discurs, ce l'a ținut la Predeal să lucreze în tăcere pentru realizarea idealului cultural. D-lă Urechia susține, că mișcarea națională din România nu e pusă pe basă irredentistă, și d-sa nu crede, că 9 sau 10 milioane de Români la un loc și-ar asigura mai bine existența în viitorul cataclism european. De aceea d-sa e pentru federațiunea cu tôte poporele din regiunea Balcano-Carpată. Nu cere ministrului de externe intervențiunii în favorul Românilor din Transilvania și Ungaria, d'eu est modus in rebus. Românilor din regat li se cere a stărui, ca Ungurii să se împace cu comitetul din Sibiu, recunos-

când Ungurii dreptul Românilor de-și păstra individualitatea națională. Numai astfel lucrându se va pute asigura pacea Europei.

Eu m'aș mulțami mai bucuros să-mi fiă arătat, că guvernul M. Sale, ori care fiă colorea lui politică, are un ideal politic național, comun cu ală țerei, și că n'a lăsat să trecă încă ună ană de zile, nedând instrucțiuni reprezentanților noștri de la Peșta, Belgrad, Sofia Constantinopol și Atena, ca acei reprezentanți, și și nopte să activeze realizarea idealului federațiunii tuturor celor slabi, pentru a forma acel stat puternic la orientul Europei, care singur va fi propriu de a asigura liniștea ei, nu totu câte pe un an, ci pe tot d'auna.

D'eu încă odată, acest ideal este imposibil, pe câtu timp Români din statele vecine nu vor avea satisfacțiune la dreptele lor reclamațiuni. Ori care fiă guvernul, ce ar președe la destinele țerei acesteia, dator este, păstrându tôte convențiile diplomatice și de bună vecinătate, să însinue, ori cum vor sci, guvernelor din Peșta, a fi drepte față cu Români din statul unguresc.

D. Carpă ajunge, din nenorocire, la concluziunea, care în altă ordine de idei ar putea fi calificată chiar de nemorală. Arde casa în care stă tatăl meu, maica mea, copilul meu, fratele meu, amicul meu, sau pote chiar un strein, și eu dicit: Ară! ce-mi pasă! Să nu ară casa mea!... (aplause).

Acastă morală nici în politică nu este bună.

Apoi cum? La congresul din Berlin se impunea Românilor naturalizarea a 100.000 ori 200.000 israeliți, și noi n'am pute să d'icem triplei: noi vă aducem slăbiciune, în loc să vă aducem forță, în starea lucrurilor din Ardeal?...

Sunt unii, cari cred, că a se uni cu curentul din țera ar fi a perde considerațiunea în fața cabinetului de la Peșta; și unii colegi din majoritate m'afirmă, că stima ministrului nostru stă în raport cu încrederea, ce la Peșta au, că vor face să înceteze mișcarea această naționalistă din țera noastră.

Concluziunile d-lui Carpă sunt de natură a mă întrista, d'eu totuși nu admit d'isele colegului meu din majoritate.

Ca să se mențină cineva la putere în România nu mai are nevoie să se despartă de națiune și să devină agentul nici unei puteri streine. M'inchipuesc, că a sosită ziua în care puterile streine nu mai au rol în preferarea cabinetelor noastre. D'eu decât n'a sosită acea zi, — ceea ce aștept să mi se probeze, națiunea nu va urma pe asemenea guverna.

Când la Viena, la Peșta, la Petersburg... se va sci, că ori de va fi la putere, d. Lascar Catargi, ori d. D. Sturdza, sau — fără să bagu zizanie — d. P. P. Carp,

Era glasul unuia din pescarii, cari își aducea peștele de vânzare.

— De ce n'ai fost la primăria?

— Aveam trebă...

— N'ai auditu, vră să d'ică despre....

— Despre ce?

Pentru Mihai tôte noutățile erau de o potrivă: noutate bună nu era.

— N'ai auditu pe cine au alesu ajutoru de primaru?

— Nu. Pote că au alesu pe Spiro? D'eu pe cine au alesu? întrebă elu posomoritu.

— Pe dumneata — răspune acela și încă toți într'unu glas.

După un ceas căpitanu Iani se opri lângă casa lui Mihai. Elu voia să trecă deja în kuhne, d'eu se resgândi și privi înăuntru pe ferestru, și vedu pe fostul pușcăriășu trântitu pe bancă cu fața în jos și cu mânele sub obraz, ca și atunci... la sosirea lui...

— Să-i dau pace acum, altă dată — se gândi căpitanu Iani și plecă acasă.

* * *

Într'o zi de vără căpitanu Iani se întorcea dela cumetriă și trecea pe lângă o căsuță de curându făcută.

— Bună dimineță, ce mai faci Dochită? întrebă elu pe o tineră femeie care sta la ferestru privind marea. — ar trebui bărbătelu să-și sosescă?

— Eță intră în „gură“ caiucul nostru, Mihai, numai de câtu va fi acasă...

Totă nașul își are nașu.

Dice că într'unu orașel ore-care venise la cărciumă un soldat străin, care se întorcea dela oște. Avea înfățișare de totu ciudat. Omu voinic, cu față încruntată, de'eu era frică să privesci la el; barba lui nu era rasă de luni de zile și-i coplesise întreg obrazul, prin ceea ce și-se părea și mai s'elbatic. Înainte de a mânca și bea ceva, d'ise cătră cărciumaru:

— N'aveți vre-un bărbieru în localitate, care să mă potă rade?

— Ba avem, răspune cărciumarul și trimise după elu.

Cătră bărbieru d'ise străinul:

— Domnia-ta să-mi rădi barba, să scii însă că mă gâdeliu fôrte ușor. Decă nu'mi faci tăieturi, îți plătesc cinci florini, ca ghița. Decă însă imi faci vre o tăetură,

să scii, că nu ești viu din casă, și n'ai fi celu d'ântăiu, la care i-am luat viața.

Bărbierul spăriat, auzind această și vedându pe străin atatu de infricoșat, de altă parte vedându pe masă o sabie ascuțită, de-odată se șterge din odaia și trimite o cală. Auzind și acesta aceeași amenințare, se șterge și el și trimite pe ucenic.

Pe ucenic ilu ademenește sclipirea argintului. Elu își dice:

— Voiu încerca. Decă reușesc și nu facu tăetură, cu cinci florini mă îmbracu odată din crescut până'n talpi. Decă se n-templă să-i facu vre-o tăetură, sciu eu ce am să facu... și încep să radă.

Străinul șede liniștit, fără să scie în ce pericolu de môrte se află, er ucenicul îndrăsnetu își preumblă cu sânge rece briciul pe obrazul străinului, în jurul nasului, ca și cum ar fi fost vorba numai de zece cruceți, sau în casu de tăetură, ca și când ar fi trebuit să pună o bucată de burete, ori de hârtia sugătoare, er nu ca și când s'ar fi tractat de cinci florini și de o viață de om... și, norocul lui, rade pe străin fără să-i facă cea mai mică șgarie-

tură. „D'omne mulțamescu-ți!“ d'ise elu atunci vedându-se scăpat.

După-ce însă străinul se ridică de pe scaun și se privi în oglindă, dete băiatului cei cinci florenți și îi d'ise:

— Bine, băete! cum de ai avut curaj să mă rădi, pe când stăpănu t'eu și cală au fugitu de aici? Pentru-că decât imi făceai vre-o crestătură, scii că te străpungeam?

Ucenicul mulțami zimbindu pentru banii cei frumoși și d'ise:

— He, he! Prea mărite domnule, d-ta nu mă străpungeai, din contra, decât te-ai fi mișcat și ți-aș fi făcutu vre-o tăetură, te-aș fi luat pe dinainte... într'o clipă ți-aș fi tăiatu gâtul și m'aș fi făcutu nevăduțu din odaie...

Auzind străinul vorbele acestea, și gândindu la pericolul, în care s'a aflat, se facu galben de spaimă, elu mai cinesc băiatul cu unu florenț pe d'asupra și d'atunci n'a d'is mai multă cătră nici un bărbieru, că l'ă omoră decât i face vre-o tăetură.

Din germ. de:

Moșul.

aceeași linia de conduită va fi în politica externă a României, atunci fluctuațiunile noastre politice nu vor avea pe barometrul lor un punct, de la care adecă statele vecine nu mai primesc cu simpatia un guvernament românesc! Și totuși atunci când idealul politic național va fi același la toți guvernanții noștri, atunci numai nu va mai fi nevoie de delicate, de anevoioase și, recunosc, pline de răspundere interveniri în favoarea Românilor transcarpatini. Atunci numai stima, încrederea și credința și respectul de noi, se va impune puterilor europene.

Discuțiunea din zilele acestea are, după mine, acest câștig: din toate rugozitățile și țâpușele ei reiese convingerea, că nu se mai pot găsi între noi destui miniștri, ca să se constituie un cabinet antinațional...

Dacă alt-mintrelea ar fi, atunci sunt de părerea d-lui Carp.

Poporul e, care la rândul său va dice celor de pe banca ministerială: „nu mai sunteți în fruntea noastră, v'ați depărtat de noi și nu mai vrem de d-văstră!”

D. Lahovari poftea pe acea bancă pe d. Sturdza, decât se simte în stare să îndeplinească un program, pe care d. Lahovari crede, că nu-l va putea îndeplini. Noi vom dice la amândoi, că decât nu înțeleg idealul nemului românesc, apoi să se grăbească de a se duce, căci și d-loru vor fi copleșiți de mișcarea națională.

Acest ideal e împăcat deplin cu relațiunile internaționale și numai șovinismul și nebunii din Buda-Pesta vedu primejdia din faptul, că există în vecinătate cu densii, sub sceptru lor, un popor, care a fost tot-d'una credincios împăratului lor și doarece să fiă, însă să trăiască ca neam românesc.

Acăsta aveam de spus în privința articolului, de care ne-am ocupat. Încredere, stimă, respect? Vorbe. Dacă vrem să le asigurăm, să ne punem în situațiune de a impune încrederea, stima și respectul. Acestea le vom avea, când va sci Europa, că aci sunt unite toate popoarele din peninsula Balcano-Carpatică și că toate sunt hotărâte să-și apere existența lor națională (aplaude).

În acăsta e mântuirea, er nu în a lăsa să se arde casa ardeleană, precum ne-a propus d. ministru Carp.

Ecă ce aveam de spus asupra articolului III din proiectul de răspuns la Mesagi.

Nu am nici un amendament de propus la acest articol, nu urmăresc nici o modificare de fapt. Țineam numai să fac aceste declarații și conchid, că după mine, acel guvern, care va realiza acele două postulate: îmbunătățirea sorții Românilor de peste munți, împăcarea lor cu Ungurii, și federarea statelor din regiunea Carpato-Balcanică, acel guvern va fi bine meritat de la nemul românesc (aplaude).

Literatură.

Povestiri de Petra-Petrescu à 80 cr. francate. De vânzare la administrația noastră.

Compas românesc. Anuar financiar, care cuprinde toate datele asupra institutelor române de bani, dimpreună cu îndrumări folositoare pentru capitaliști, cari vreu să cumpere hârtii de preț — de Petra-Petrescu. De vânzare la autor în Brașov, à 55 cr. franco.

În editura librăriei N. Ciureu din Brașov a apărut: „Elemente din Constituția patriei”, seu drepturile și datorii cetățenesci pentru școlile populare române, de Vasile Goldiș, profesor. Tiparul tipografiei A. Mureșianu, Brașov. Prețul 20 cr. seu 40 bani.

În Editura librăriei N. Ciureu, din Brașov, a apărut: „Călătoria lui Stanley prin Africa centrală” (1874—1877) povestită cu deosebire pentru tinerime de R. Roth. Traducere de Andreiu Barseanu, profesor în Brașov. Ediția a doua. Cu portretul lui Stanley, alte opt ilustrațiuni și o chartă.

Tiparul tipografiei „A. Mureșianu” Brașov. Form. 8° de 204 pag. Prețul 50 cr. — Istorisirea renumitei călătorii a lui Stanley prin Africa centrală, multele și pășanii, ce le-a avut în atingerile lui cu seltății, oferu pentru ori-cine o lectură nu numai de tot plăcută și interesantă, dar în același timp și foarte instructivă și folositoare; mai ales pentru tinerime e recunoscută acăsta carte, ca una din cele mai bune și mai alese lecturi.

„Elena”, cunoscutul roman de Dimitrie Bolintineanu, ediție nouă, împărțită, în două volume, cuprinzându în total 312 pag., cu mai multe ilustrațiuni în text. Prețul ambelor volume 4 lei. De vânzare la editura diarului „Universul” din București (Strada Brezoianu), se poate însă procura și dela librăria Ciureu din Brașov cu prețul de 2 fl.

Darwin și darwinism, conferință de Z. C. Arbure. O broșură de 28 pag., apărută în tipografia „Toma Basilescu” din București (Bulevardul Elisabeta 111).

„Biblioteca națională”. Sub acest titlu a început să apară, în editura librăriei Romuald Schally din Cernăuți, un șir de scrieri populare, dintre cari prima broșură apărută până acum conține un interesant studiu biografic asupra vieții lui Petru Maior, scris de d-lu George Bogdan-Duică. Form. 8° de 63 pag. Prețul 35 cr.

Calea spre înavușire,

de I. Dariu.

7. Economisare seu păstrare.

IV. Mijloce de păstrare.

„Părintele, care nu învătă pe copilul său nici o meserie, îl învătă la hoția.”

O vorbă bramind.

În ziua de azi răsplata muncii fără nici o îndoială s'a îmbunătățit într-o măsură simțită în toate clasele societății omenesci. Începându de jos, dela cel mai din urmă muncitor, până sus la ministrul țării, răsplata muncii lor față de trecut e cu mult mai mare. Cu toate acestea, sorțea omenilor în privința averii totuși nu s'a îmbunătățit mai de loc. Și ore de ce? Pentru că așa e făcut omul. Îndată ce vede, că are mai mult decât altă-dată, își înmulțesce și trebuințele. Astfel, decât capătă mai mult, și cheltuesce mai mult. În chipul acesta nu e nici o deosebire în privința averii între cel ce capătă er pe munca sa mai puțin și totuși era îndestulit, și între cel de azi, care capătă de două și de trei ori mai mult, și cheltuesce totu ce capătă. Câștigă mai mult, decât er, dar totu s'erac, ca și er.

Cei mai mulți în zilele de Duminecă și sârbători, când adecă se vedu și ei liberi de sarcina muncii lor, totu ce câștigă peste șeptemână, aruncă fără socotelă pentru felurite petreceri cu scop și fără scop, cum e vorba:

„Ce câștigă într'o vără

„Cheltuesce într'o sără.”

Tote acestea vinu dela lipsa de o educație trainică și practică, dela slăbiciunea caracterului și a inteligenței sale, precum și dela puterea cu care l'au cuprins poftole și dorințele deserte.

Cum, prin ce mijloce se vindcămă acestu rău? Mulți răspund: prin o educațiune mai bună și mai trainică, ce trebuie să o dăm tinerimei, că îndărăt la noi cu greu ne mai putem întorce; alții, prin învățătura și dedarea religioasă și morală; și erăși alții, prin o viață familiară mai bună și mai regulată, prin femei harnice, prin mame adevărate. Tote aceste mijloce sunt foarte bune și au o putere netă-

găduită asupra îndreptării omului și a poporului preste totu. Dăr se nu uitămu nici aceea, că în lume mai domnesce încă și azi multă nesciință, seu prostia, mai ales în poporul de rând.

De multe ori auzim dicându-se, că: „sciința e putere”, dar nici odată nu auzim dicându-se, că și nesciința este o putere, și încă mai mare, decât sciința. Nesciința domnesce și azi lumea, seu după vorba unui mare economist: „Nesciința seu prostia e cea mai scumpă marfă în țără.”

Nesciința armază pe omeni unu împotriva altuia, și se îngrijesce de prinsori, de temnițe, de poliția și de omeni de apărare. Întregă puterea fizică (vădută) a unui stat, e chlamată de nesciință. Nesciința e puternică, pentru-că puțin omeni sunt luminați cu sciința. E lipsă de multă lumină în capetele noastre și de multă căldură în inimile noastre. Să facem dăr, ca lumina și căldura sciinței să pătrundă până în stratele cele mai de jos ale poporului, ca acesta să devină mai mult cugetător, mai cu minte și mai înțelept, și numai atunci va începe sciința să stăpânescă prostia, lumina să depărteze întunerecul. Dăr vremea aceea n'a sosit. Abia unu la sută e pe calea adevărată, și nu scimă nici acesta, când va ajunge la ținta dorită.

Lipsa și bôlele isvorăscu din nesciință. Spre a mai ușura lipsa și a alina bôlele, omeni au făcut societăți de asigurare și păstrare, de bine facere, spitale de tot felul și foarte mulți bani se jefuesc astăzi pentru aceste scopuri frumoase omenesci. Nesciința, prostia totuși copleșesce cu puterea sa toate acestea. Astfel, multe, foarte multe din munca și jertfa noastră pentru scopuri de bine-facere se prăpădesce în zadar, fără a vedea vre-o îmbunătățire mai însemnată între noi și în poporul nostru, și astfel în lupta noastră cu nesciința mai totdeauna perdem noi. Iovă a disu, că: „vorbele adevărate au multă putere”, dar „cele neadevărate au și mai mare putere”, și durere, că acestea cârmuesc încă și azi omenirea în mare parte! Cugetările, gândirile cele frumoase și mărețe ale înțelepților nu ajung până în grosul poporului. Ele sboră peste capetele omenilor și numai prea puțin le prind în urechile lor și le duc acolo, de unde pot fi în stare să-i cârmuesc și să-i îndrepteze. Acăsta vine de acolo, că prea puțin din grosul poporului sciueti în cărți și prin gazete, unde mulți înțelepți își aședă comorile gândirii și străduinței lor, și cei cari sciueti, cetesc prea puțin, seu de loc. La noi peste 80 la sută nu sciueti. Ce vor face cei 20 din sută față de cei 80? Tote relele din lume bantuesc pe cei 80, er cei 20 abia se mântuesc pe ei. Etă dăr nesciința, câtu e de puternică la noi!

Unicul mijloc de a pute slăbi puterea nesciinței e acela, de a înmulți sciința. Când se ivesc sôrele pe cer, întunerecul pier, buhele, liliicii și fierăle răpitoare se ascund. Să dăm poporului sciință, să-i dăm o creștere mai bună și numărul celor stricați și proști va scăde, neingrijirea, fărădelegile și toate puterile răilor până la ore-care măsură se vor împutina.

Educația singură încă nu e de ajuns, spre a pute face isprava acăsta așa de mare între omeni. Ea trebuie întemeiată pe religiune și morală; fără acestea educația singură nu pôte stărpi toate rădăcinile răului. Cultura spiritului influințază numai foarte puțin asupra conducerii morale. Adese-ori cei ce conduc poporul se scaldă în multe fărădelegi.

Bunăstarea omenirii nu constă în a ave bani mulți, ci în a fi bine luminat, bine educat și tôte celelalte urmază apoi de sine. Dând bani mulți poporului, nu i-ai făcutu nici o îmbunătățire deosebită, căci atunci în loc să-i mai ușurezi sorțea, mai tare i-o îngreunezi, că-lu faci să-i croiască mai multe trebuințe, decât era datu a ave și pe urmă, decât nu i-le poți îndestula totdeauna, îl ufa-i să sufere și mai mult ca mai înainte.

Un scriitor nemțesc numesce educația: capitalul cel mai sigur dat copiilor. Însă și educația rău întrebuințată, ca și banii rău folosiți, nu duce la scopul adevărat. Prețul educației atără dela felul și întrebuințarea ei. Totu așa, adunând multă sciință încă nu poți fi fericit, ci prețul ei crește cu modul cum scimă să o întrebuințăm pentru înlesnirea și fericirea noastră.

Sângele educației și alu sciinței trebuie să străbată nu numai vinele (arterele) mai de frunte ale corpului omenimei, ci elu trebuie să pătrundă până și arterele cele mai mici, spre a da astfel viață armonică întregului corp. Sciința este mama omenirii în pustiul acestei lumi, dice Dr. Brewster, și totu-deodată doftoria sigură a ființei noastre morale. Unde stricarea morală este venin, sciința e coatravenin. Societatea omenescă pôte scăpa de ciumă, de sabiă și de fomete, însă demonii nesciinței, împreună cu soții lor pot dărma tôte întocmirile bune omenesci și paradisul vieții noastre să-lu schimbe într'un pustiul seltătic și gol.

Un început destul de serios s'a făcut cu educația în școlile publice. Cu toate acestea mai rămâne mult de făcut, până să străbată în tôte straturile societății. Să dăm dăr omenimei o educație adevărată, întemeiată pe religiositate și moralitate, și am făcut o mai bună, mai avută și mai fericită.

HIGIENA.

Gălbănarea.

Acăsta bôlă, bine cunoscută poporului nostru, se numesce în sciință icter, nume care are aceeași asemănare, ca și cel din limba noastră, adecă *co orațiunea galbenă* a pelei, a unor organe și umezel ale corpului.

Semnulu cel mai de căpeteniă alu acăstei bôle este schimbarea de colore foarte însemnată a pielii, care fiind puțin colorată la început, se închide din ce în ce mai mult și trece une-ori foarte repede, din galben în verde măsliniu, apoi în negru închis. Albul ochilor se îngălbinesce mai întâi și mai repede, mai mult decât celelalte părți ale corpului și adese-ori mai înainte de a se îngălbeni pielea. Buzele, partea din năuntru a gurei, partea de desuptul limbei, cerul gurei sunt erăși galbene. Totu astfel este scuipatul, laptele, și foarte rar, ca să nu dicem de loc, sudorea, balele și lacrimile. În același timp tôte suprafața pelei produce un fel de mâncărime, care une-ori este de nesuferit. Limba este grosă și acoperită de un strat galbui, gura coclită și gustul anar; mistuirea se face greu; scaunele sunt une-ori tari, descolorate, cenușii, asemănându-se cu mazărea bătută, alte-ori sunt moi, licide, verzi seu galbui ca fieră. Bolnavii n'au fierbințelă; pulsul bate 50, 40 și chiar 30 pe minut, ceea ce nu trebuie să se sparie prea mult, căci elu dispăre odată cu gălbănarea. Une-ori bolnavului i-se pare, că tôte lucrurile din jurul său sunt galbene.

Suntă mai multe pricină, cari dau nascere icterului. Cea mai obișnuită cauză este câte o *petricică* în ficat, care se oprește în unul din canalele de căpetenie prin care trece fierea, împedecă scurgerea ei în mațe și din care pricină ea se răspândește peste tot corpul, cărui îi dă colorea sa (galbenă).

Gălbinarea mai este produsă și de un număr mare de bóle ale ficatului, mai cu seamă bólele vechi, racul, aprinderea și unele modici sau bolfe, cari lucrăză întocmai ca și pietricelele, cari astupă canalele fierei.

Gălbinarea ușoră care se vede mai adese-oră și care nu este primejdiosă, vine din turburările mistuirei, din bólele stomacului și a intestinelor, în cari nu totă fierea este întrebuințată, așa că o parte din ea trece în sânge, cu care se răspândește peste tot corpul.

De multe-oră s'a vedută gălbinarea venind în urma supărării sau bucuriei mari, în urma unei spaimi și altele.

Gălbinarea adevărată este ușor de cunoscută: colorea galbenă peste tot și mai cu seamă la albul ochilor și în lăuntru gurei, o deosebescă de colorea galbenă, ca paiul, care se vede la cei ce suferă de rac, precum și de colorea verze a celor cu lipsă de sânge, care se vede numai pe unele părți ale pielii.

Este de neapărată trebuință să cunoșcem pricina bólei, căci numai acesta ne pôte spune, decă bóla este grea sau ușoră. Este sciut, că o gălbina, care vine din o supărare, frică sau bucurie mare, oră din pricina unei pietricele, se vindecă lesne, pe câtă vreme o gălbina, care este produsă de un rac al ficatului, nu se mai pôte vindeca nicădată.

Gălbina se vede mai cu seamă primăvara și toamna, când răcesce omul mai iute și mai ușor.

Tratamentul. Acastă bóla se vindecă mai ușor prin curățenia desă repetite, mai ales prin curățenia, cari înlesnesc scurgerea fierei, precum este saburul (15 centigrame până la 1 gram și jumătate pe zi, după vârstă), calomelul (10 centigrame până la 1 gram), reventul (până la 4 grame), apoi doctoriile cari înmulțescă udul (diureticele), cum este nitrul (2—4 grame într'un céiu ore-care) și beuturile răcoritoare, cari dau fierea atară din sânge prin ud; în fine, alcalinele, ca bicarbonatul de sodă (50 centigrame până la 10 grame) în multă apă, băile alcaline și apa de Vichy și Vals.

Se recomandă multă, ca bolnavii să sugă lămâie. Câtă privește mâncarea, cel mai bun lucru este, ca să nu se întrebuințeze nimic alt-ceva, decătă numai lapte, și lapte dulce.

(„Apărătorul Sănătății“).

Otrăvirea animalelor prin macul sêlbatec.

Suntă ană când macul sêlbatec crește atât de des în câtă câmpului un aspect roșu, și se știe, că această plantă când ajunge la dezvoltarea sa completă, conține aproape aceeași cantitate de opium, ca și macul cu florea albă. Omenî învățați au susținut, că animalele erbivore (cari mănă ierbă) suferă foarte puțin de acțiunea acestui narcotic. Acastă opinie pôte să fie adevărată pentru unele rumegătoare, der fără îndoială, acesta este numai o excepțiune, fiind-că în cele mai multe cazuri otrăvirea prin macul a fost observată la diverse animale, și în particular, într'o vacă unde se aflau de ce vaci, cărora li-s'a dat nutreț ce cuprindea o mare cantitate de macul sêlbatec.

De atunci toți omenii competenți n'au mai împărțit părerea învățaților fiind-că

Gohier, Renault, Huzard etc., au demonstrat, că calul este foarte simțitor la ingestia acestui narcotic. Șese cazuri de otrăvire, având multă asemănare cu frigurile tifoide, au fost constatate la un cal. Acest animal a mâncat mai multe țile paie amestecate cu o mare cantitate de macul sêlbatec. Paiele de grâu erau subțiri, de o lungime mijlocie și cu spicuri puțin dezvoltate, pe când trunchiurile macului erau mari, prea ramificate, garnisite cu foi, mai având și numeroase capsule, cari erau aproape de maturitate (côcere), der cari își mai conservau încă o coloare verde pală.

Animalele bolnave au fost bine îngrijite, până în cele din urmă bóla a fost bine constatată. Într'o zi li-s'a dat puțin fân bun și urlială, în care s'a pus câte 150 grame de sulfat de sodă, destinat de a combate constipațiunea (vêrsare de sânge). Cu același mod s'a urmat și în ziua a doua, er în ziua a treia li-s'a dat și puțin ovés și a început a pune cai și la lucru.

Medicul veterinar era curios să știe decă s'ar fi continuat cu acele paie, ca hrană pentru cai, ar fi putut să producă o otrăvire mortală. Alte fapte au fost observate de d-lă Gault, la 8 vaci, cari au murit din cauză, că au absorbit o adevărată cantitate de macul. Un altă casă urmată de mörte a fost semnalată de d-lă Ayrant.

D-lă Gault declară, că macul este nevătămător în primele țile ale vegetațiunei sale, der devine toxic (veninos) când s'au format capsulele. Decă vacile se otrăvesc prin macul, cu atât mai mult cai, cari sunt mai simțitori la acțiunea de opium, trebuie să möră în aceleași condițiuni; prin urmare trebuie să se ia mari precauțiuni în această privință, ca să nu se lase nicădată să existe trunchiuri de macul sêlbatec în cereale, cari constituiesc tot d'auna o hrană pentru vite, chiar decă n'ar aduce otrăvirea animalelor. De aceea trebuie, ca îndată ce macul înflorește, să se smulgă din grâu sau din alte cereale, și să nu se lase ca să-i se formeze bóbele, căci cu modul acesta rēul se va împedea.

P O V E Ţ E.

Un bun mijloc de a conserva fructele. Bumbacul are proprietate de a conserva fructele, și în același timp de a întârziă cōcerea lor; această din urmă proprietate a bumbacului este foarte prețioasă. Merele, perele, și chiar strugurii se pot așeza în ole de fer alb, între două straturi de vată, apoi vasele se închid într'un mod ermetic, plumbindu-se capacele; după aceea vasele se pun într'un loc, unde se nu se producă o schimbare bruscă de temperatură. Prin acest mijloc foarte simplu se pot păstra chiar fructele cele cōpte mai multe săptămâni, acest lucru de multe ori este prea avantajos pentru vindearea fructelor. Se pot obține de asemenea rezultate admirabile cu o cameră rece, având o temperatură dela 1—2 grade de asupra lui zero, pentru-că viața fructelor este suspendată, și cōcerea nu pôte să se facă, câtă timp fructele se vor lăsa în această cameră friguroasă.

*

Îngrijirea dinților. Pentru ca să păstrăm integritatea dinților noștri și ca să încușurăm durerile de dinți și măsele, este foarte de lipsă, ca în lucrarea cu dinții să nu facem esces. Când rōdemă sau mestecăm mâncarea, să n'ă facem această numai c'o parte a dinților, ci să folosim amândouă părțile câtă se pôte în măsură egală. Este o mare greșală, când fumătorii cu ciubucul, oră cu țigara țină ciutura (țigaretă) între dinți, ba și jōcă cu ea. Obiceiul acesta este strică-

cios dinților, și ca să-l încușurăm, fumătorul trebuie să țină sipca între buze, schimbându-o acum într'un loc, acum într'altul. Asupra dinților au efect stricăcios și unele dintre mâncări. Mai stricăcioase sunt fructele, și dintr'acestea cele mai acre; mai departe mâncările acrite cu oțet, precum și zaharicalele. Mai puțin stricăcioase sunt beuturile, cari conțină spirit curat de vin. Fumatul abia decă este stricăcios dinților, ba dimpotrivă unor fumului de tutun folosește dinților prin efectul lui desinfector. Ce privește curățenia dinților, scobitor ea jōcă în privința acăstă rol de căpetenie. Cele mai bune scobitoare sunt din pană de gâscă. După curățirea dinților prin scobire, este bine, ca să clărim gura cu apă curată, însă nu prea rece, nici prea caldă, ci potrivită. Este absolut stricăcios a folosi pentru curățirea dinților cenușe de țigară, oră pravă pregătită din cōjă de pâne uscată. Curățirea dinților se face de 3—4 ori la zi, și mai ales după mâncări acre.

Colindă țigănescă.

Acana când se găta
Fi! (fueră) ha! crrr ha! bir!*)
Țigana brânză mănca,
Hoșcodană pure bêtrână
Scote-ți brânza ta din sină,
Ca să mănă și să mă ducă
La agoia mea să-i dăci:
După mine vino dată,
Vină țigana mea dragă,
C'am o turmă numărōsă
Tôte sbōră și-să lănosă;
Brânză-avemă potop destulă
Când o mănă îți trebe sulă,
Huf, huf, huf
Cusuf și buf
Astă-i brânză de burduf,
Că pe gramazi când se duce
Pare că stă să te-apuice
Șapte drați, șapte nevoi
Mănca-ți-ar a tale oi.

Ar.-Ghiriș, 1893.

Comunicată de: Vas. Pinteș,
cantor.

MULTE ȘI DE TOATE.

Ceva despre orb.

Elucru cunoscut, că decă din cele cinci simțiri, ce le are fiă-care omă sănătos, se întâmplă ca unul să se pierdă, celelalte patru se întăresc în acest casă așa de tare, încâtă pot să înlocuiesc pe cel pierdut. Așa s'a adevărită acăstă la orb. Pierdând orbul simțul vederii, celelalte patru simțiri, der mai ales simțul pipăitului se întăresc și se dezvoltă atât de mult, încâtă orbul dela depărtări mari simte chiar și cea mai mică mișcare de aer. Din mișcarea aerului el pôte să spună aproape toate cele ce se întâmplă împrejurul lui; nu vei pute să treci pe dinaintea unui orb fără ca el să se nu te știe; nu-i vei pute face un semn cu capul, cu degetul, oră cu mâna, fără ca el să se nu te simțe și să nu-ți știe spune ce semn ai făcut.

În țările dela apus se află pentru orb multe școli, în cari ei învăță adese-oră meserii dintre cele mai gingașe. În Paris, unul dintre cele mai mari magazine de scaune împletite este al unui orb, care singur este conducătorul atelierelor de împletire.

În școlile acestea ale lor, orbii învăță geografă, matematică, științe naturale și altele. Ei au literile lor, ce sunt mai bulbucate; cu vârful degetelor orbii pipăie literile, urmăresc rēndurile și cetesc ca și cum ar ave ochi. Țile trecute ne spuneau gazetele din Dresda, că acolo un orb a depus de curând doctoratul în

*) Se repetă după fiă-care rēnd.

matematică, va să dăcă acest orb s'a avântat cu știința lui în purtarea socotelilor așa de departe, cum și dintre cei ce au ochi rari se avântă.

Totă acum de curând s'a întâmplat la Londra, că într'una din țile o cetă de orbii călări pe velocipede încep să ia la fugă prin stradele cele mai umblate ale orașului, străbătând cu o perfectă înlesnire printre șirurile de trăsuri, printre omnibusurile cele greie și printre tramvaiurile cele repezi. Tôtă lumea privia nimită la acăstă nădrăvniă a orbilor. Era adevărată prima eșire a grupului de velocipediști orb format de doctorul Campbell, directorul unui institut al orbilor. Cu destoinicia unor velocipediști perfecti, acești orbii încușură primăria, străbătând printre mulțimea de omeni, fără de-a atinge măcar pe unul din ei, și apoi merseră la Birmingham, unde luară parte activă la o mare serbare atletică.

Vedemă așa-dără, că orbii prin pipăitul lor cel fin pôte să se ridice la o perfecțiune totă atât de mare, ca și cei cu vederea sănătosă. Ceea ce lipsește este numai școlă; fără de școlă însă nu numai orbul rămâne orb, ci și cei ce vedă rēmană orbii.

Pescuitul la Cazacii din Ural.

Cazacii din Ural sunt pe atât de buni soldați, pe câtă sunt pescari dibaci. Ei numără cam 110.000 suflete și în timpul de pace servesc numai 3000 călăreți, în timpul de rebelie însă sunt dator să urmeze toți chiamării țarului. Pentru cei 3000 ce servesc în armată, trebuie să îngrijescă cei rămași acasă, procurându-le armătura și tôte necesarele pentru trai. Mai înainte erau cu totul independenți și-și alegeau ei singuri pe conducătorii lor pe care li numescă *Ataman*; mai târziu însă, adevărată începând din a. 1775 numesce guvernul pe *Ataman*.

În economia lor casnică însă pescuitul jōcă un rol foarte însemnat. Râul *Ural* este destinat anume pentru pescuit, și anume începând dela orașul *Uralsk* până la îmbucătura sa în Marea-Caspică; oră ce navigațiune este oprită și acăstă pe o distanță de 200 kl. După legile pescăriei, pescuitul este strins oprită vara pentru a nu se derangia ast-felul prăsierea peștelui. Peștii se sue din Marea-Caspică pe riu în sus pentru a ierna, însă nu mai departe de orașul *Uralsk*, unde fiind puse nisce gratii peste riu, peștii mari nu pot să se sue mai în sus. Ast-felul *Ural* este un foarte bun loc de pescuit, și este pădit de un mare număr de păditori până ce sosesc sezonul pescuitului, și atunci pescuitul este autorizat de comună.

Administrația își are sediul în *Uralsk*, la îmbucătura râului în Marea-Caspică este un vapor de pață, care oprește intrarea celor neîndreptățiți. Pescuitul de toamnă se face cu plasă, care aduce dela 54—72 milioane funți pește, între cari 20.000 funți de morună cari producă cam 21.000 funți icre negre.

Cu decăbire interesantă este pescuitul de ierna. Începând dela *Uralsk* pleacă o armată întregă de Cazaci pescari sub comanda *Atamanului* lor, pe gheața râului. Ușor și practic îmbrăcați, armați cu dală mari de fier, încep să facă găuri în gheață până ajungă la apă, și aici apucă peștii ce se adună la găuri cu nisce prăjini cu două cârlige de fer, îi scot la suprafață și îi omără. Și ierna morunii sunt cei mai căutați și tot-odată cel mai important articol de pescuit, cari furnisază icrele negre, ce se vând așa scump. În fiă-care an iau parte la ast-felul de pescuit cam 10.000 Cazaci și la acăstă pescuit se prinde cam 1 milion funți morună și aproape totă atât din alte specii de pești.

Afară de acăstă sistem de pescuit se ocupă Cazacii și cu pescuitul în Marea-Caspică. — În anul 1891 s'au pescuit în total 5.817.464 funți morună și 74 milioane funți de alte specii de pești. Acestea se vând în comună și câștigul se împarte între toți.

Cazacii au clădit și o școală de agricultură și o fermă modelă; de alt-fel și cu crearea de școli. Cu toate acestea ocupația lor principală este pescuitul, este pentru ei cel mai importantă sursă de câștig.

Calendarul săptămânii. Decembrie, are 31 zile. Săptămâna: 1393. Pilete septim. CăleNDARUL săptămânii. Decembrie, are 31 zile. Săptămâna: 1393. Pilete septim.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table with columns: CăleNDARUL săptămânii, Valuta actuală, Calitatea, and prices for various grains like Grâu, Săcară, Orz, etc.

Bursa din Bucuresci

Table showing financial data from the Bucharest stock exchange, including bond values and interest rates.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost de 131,262 ca. la 22-23 Dec. au intrat 5025 capete și au eșit 10 rămânând la 27 Dec. un număr de 131,367 capete.

dela 44. - până la 45. - cr. de mijloc dela 44. - cr. până la 45. 1/2 cr. ușor dela 45. - cr. până la 47. - cr. - Marfa de România Békony de grea dela - cr. până la - cr. transito mijlocia grea dela. - cr. până la - cr. însă transito ușor dela - cr. până la - cr. transito dtto țepoșă grea dela - cr. până la - cr. transito mijlocia dela - cr. până la - cr. Marfa sârbescă grea dela 44. 1/2 cr. până la 45. - cr. Transito, mijlocia grea dela 44. - cr. până la 45 - cr. transito ușor de la 42. - cr. până la 43 1/2 cr. - Porcii îngrășați de un an dela - cr. până la - cr. îngrășați cu cucuruz dela - cr. până la - cr. Cântărit la gară cu 4. - cr. până la - cr. îngrășați cu ghindă dela.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Table of commodity prices from the Budapest market, listing items like Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table of old and new seed prices, listing items like Săcară, Orz, Cucuruz, etc.

Table of exchange rates for various currencies and goods, including Sem. de trif., Luțernă ungară, etc.

Cursul losurilor private

Table of private exchange rates for various locations like Basilea, Clary, Navig. pe Dunăre, etc.

Cursul pieței Brașov.

Table of market exchange rates in Brașov, listing items like Banca Naț., Banca Rom., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Table of exchange rates from the Vienna stock exchange, listing items like Renta ung., Renta de corone, etc.

Table of exchange rates for various currencies and goods, including Loproam. ung., Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

GRĂDINĂ AFLĂTORE pe Căsta Prundului spre Calea adencă (Brașov-Scheiu) este de vânzare.

Informațiunile de lipsă se dau la administrația acestui diar.

Advertisement for gold jewelry, featuring images of rings and text: 'Veritabile inele de aur 14 Karat', '5 florini bucata', 'Julius Bienstock, Viena'.

Advertisement for boots and shoes, featuring images of footwear and text: 'DEPOU alu fabricelor din de CALOCI și ȘOȘONI', 'S. RESCHOVSKY, Viena'.

Advertisement for 'Le Gloria' cigarettes, featuring a logo and text: 'Dintre toate hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete veritabilă franceză', 'Le Gloria'.

Advertisement for 'ARIEȘANA' credit institution, featuring text: 'PUBLICAȚIUNE. „ARIEȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în TURDA'.

Advertisement for 'BEȚIA' medicine, featuring text: 'se vindecă prin Antibetin, întrebunțat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri'.

Nr. 15797—1893.

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTUL DE CREDIT
ȘI DE ECONOMII
„ALBINA“
FILIALA BRAȘOVŪ,

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

Recomandăm P. T. public pentru plasare de capitale

Scrisurile fonciare de 5%

ale **„Albinei“** inst. de cred. și econ. în Sibiiu.

Acelea sunt emise în bucăți à fl. 1000 și fl. 500 și se fructifică cu **netto 5%**, fără nici un scădemēt.

Cuponii de interese se răscumpără la jumătate de an la 1 Ianuarie și 1 Iulie la casele institutului din Sibiiu și Brașov și la „Pester ung. Commercial-Bank“ în Budapesta fără nici un scădemēt și liber de orî ce proviziune.

Pentru fructificarea punctuală și răscumpărarea scrisurilor fonciare garantază:

- Ipotecile**, care în sensul legii pentru scrisuri fonciare din anul 1876 sunt menite exclusiv pentru coperirea detentorilor de scrisuri fonciare și asecurate prin întabulare în cărțile funduare în favorul a celor, asupra cărora se emit scrisuri fonciare până la maximum $\frac{2}{3}$ a valorii de prețuire, ceea ce se confirmă prin controla Comitetului de supraveghere pe fiă-care scris fonciar emis.
- Scrisurile fonciars ofer deci o siguranță mai mare ca și pupilară.
- Fondul de garanție de fl. 200,000** special al scrisurilor fonciare, preseris de legea amintită pentru mai mare siguranță a detentorilor de scrisuri fonciare, care fond e detașat din capitalul de acțiuni al institutului.
- Tota cealaltă avere a institutului inclusive fondul de rezervă.**

Scrisurile fonciare de 5% ale **„ALBINEI“** atât cu privire la siguranța lor absolută, cât și ca una din chârțiile indigene cele mai fructifere se recomandă deci de sine pentru plasarea de capitale, de bani pupilari, fonduri publice și private etc. și le vindem pe cât ajunge proviziunea lor în cursul de marfă al bursei din Budapesta.

La cumpărarea unei cantități mai mari le oferim în cursul mijlociu.

„ALBINA“
institut de credit și de economii
FILIALA BRAȘOV.

17—*

Concurs!

La spitalul civil orășenesc din loc, este de a se ocupa **postul de controlor** cu un salariu anual de 500 fl. și 150 fl. bani de locuință.

Reflectantii asupra acestui post au de a documenta, cum că cunosc cele 3 limbi ale patriei, că au praxa în specialitatea de computare și că sunt în stare de a depune cautiunea egală salariului anual.

Petiționile timbrate sunt a se aterne acestui magistrat în 20 Ianuarie 1894 la prânz 1 oră Brașov, 23 Decembre 1893.

325 2—2 **Magistratul orășenesc**

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciureu, și în tutungeria I. Gross.

ACTIEN-GESELLSCHAFT
FÜR
COGNAC-INDUSTRIE

în Budapesta

Se pte întrebuinta ca **medicamentu.**

Posede certificatu dela: Laboratorul r. ung. și dela stația centrală chimică de experimente

Ministru reg. ung. de agricultură
Nr. 1437 Din par. 1892 tea laboratorului chimic reg. ung. se adeverece prin acesta oficial, că fabrica de destilație a societății pe acții pentru industria de Cognac este construită după cerințele tehnice moderne și corespunde cerințelor igienice și produsul ei s'au aflat de cea mai bună calitate.

Budapesta, 28 Octomvre 1892.

Suplinitorul directorului: **Tóth, m. p.**

Depositu în Brașov la: I. L. & Hesshammer, Heinrich Zintz, Demeter Eremias nepoții, Heinrich Wagner, Karl Irk, Ioan Dușoiu & flu.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. în casul publicării unui anunț mai

mult de odată se face scădemēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orî.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Cel mai renumit, ca bun și sănătos surogat la cafea.

Se capetă în toate locurile.

Neapărat de lipsă pentru fiă-care

Sel. Kneipp

De autorități medicale recomandat pentru femei, copii și cari suferu de stomac etc.

1/2 Kilo 25 cr. (50 filerî).

familie și consumator de cafea este

Cafeua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gust de cafea bōne.

Important pentru fiă-care găzdoie și mamă!

Sănătatea și bună starea materială a familiei aternă dela femeia și mamă. Lor ne adresăm pentru esaminarea și întroducerea Cafelei-Malz Kathreiner Kneipp. Este cel mai bun, mai natural și sănătos surogat la cafea. Nicî o femeie se nu mai rămăe indiferentă față cu această cestiu. E o însemnătate mare pentru sănătate și economiă. Pentru prima oră se oferă un product indigen, ca o cafea foarte sănătosă pentru familiă. Are gust bun, e foarte nutritore. Kathreiner Kneip Malz cafea ca surogat păstrează aroma cafelei. La început s'adaugă a treia parte și după gust și necesitate mai mult. Ce economie mare der față cu toate surogatele ustare până acuma, cari sunt stricaciōse sănătății, neconsumabile și numai mijloc de a da colōre. Fie-care găzdoie scie bine, că

cafeua bēută fără surogat este curat otravă, causă dureri de nervi, dispoziție de apoplexie, tremurare de mână etc. Ce bunătate mare pentru orî și cine, că pe lângă calitățile arătate mai sus, depărtăză efectele stricaciōse ale cafelei. Reușita cea mare dela întroducerea lui este cea mai bună dovadă pentru acesta.

Cafeua-Malz a lui Kathreiner Kneip se fabrică așa de escelent încât ajunge numai a se măcina laolaltă cu cafeua și a se prepara ca de obicei. Pentru bolnavi, persoane slăbite, cu deosebire pentru copii nu esistă altă hrană mai bună ca Malz-cafeua măcinată, 5 minute fertă, scursă, cu miere (orî zahar) îndulcită, cu lapte amestecată și așa servită. Este lucru de consciință pentru fie-care mamă a face încercare.

NB. Pentru a se feri de imitații, la cumpărare se se bage bine de semă, decă este numele **Kathreiner.** Cafeua, care s'ar vinde nepachetată, séu în pachete imitate spre a amăgi pe cumpărător, se se respingă.

326,1—10